

21세기 20년간 베트남에서의 세 가지 문예 창작 조류*

이 반(I Ban)**

차 례

1. 들어가며
2. 역사소설과 신성성
3. 전쟁을 회고하는 글을 쓰는 경향
4. 여성의 얼굴을 가진 문학
5. 마무리

[한국어 초록]

이 글은 21세기 초 20년간 베트남의 문예창작의 세 가지 사조를 서술한 논문이다. 그 사조의 첫 번째 경향은 역사소설이다. 1980년대에 시작된 역사소설은 21세기가 되어도 지속되었고, 단편에서부터 장편으로 그 조류가 변화되었다. 응웬 쉐언 칸(Nguyễn Xuân Khánh)의 『절에 쌀을 가져다 주는 부대』, 호앙 꾸옥 하이(Hoàng Quốc Hải)의 『리 왕조 8명의 왕』 등의 여러 작품들은 문학상도 받고 독자들의 찬사도 많이 받았지만, 역사적 신성성을 너무 강조하여 비판도

* 이 논문은 2018년 10월 4일 The-K 경주호텔(경주시)에서 열린 베트남작가협회와 동리목월 기념사업회가 공동 주최한 “2018 한·베 문학 심포지엄”에서 발표한 글이다.

** Y Ban : 소설가, 본명은 Phạm Thị Xuân Ban, yban2006@yahoo.com.

많이 받았다.

두 번째 경향은 전쟁 회고의 작품이다. 빈 까(Binh Ca)의 『남동 군사지역』과 쩡 시(Trung Sỹ)의 『서남부의 군인』 등이 대표작인데, 이런 작가들은 반미 구국 전쟁에 직접 참전하였고, 그 후 40여 년 정도가 지난 뒤 단순하고, 진솔하고, 객관적인 관점에서 작품을 쓴 관계로 독자들의 감동을 불러와서 환영받을 수 있었다.

세 번째 경향은 여성 문학이다. 1980년대 이후 21세에 이르러 베트남 문학의 새로운 변화는 여성문학의 등장이다. 응웬 옥 뜨(Nguyễn Ngọc Tú)의 『끝없는 별판』를 비롯하여 여성 많은 작가들이 등장하여, “인류가 출현한 이래로부터 여성의 몸 속에는 세상을 평평하게 만들 수 있는 것이 존재한다. 그건 자궁이다.”라는 주장처럼 여성성에 대한 새로운 인식을 담은 작품들을 많이 생산하였다.

주제어: 문학, 문학 경향, 역사소설, 전쟁, 회고, 자궁, 베트남

1. 들어가며

아직 이 질문에 답하기에는 이른 감이 있다.

21세기 베트남문학의 경향을 논하기에는 아직 이번 세기에서 20년도 아직 채 못 살았기 때문이다. 마찬가지로, 질문에 답하기 어려운 것이 문학작품을 수확하는 시기는 얼마나 걸릴지 가늠하기 어렵기 때문이기도 하다. 5년이 걸릴까? 10년, 20년이 걸릴까? 때로는 수십 년을 기다려도 새로운 이름이 나타나지 않을 때도 있다. 때로는 아주 빠른 속도도 나타날 때도 있다. 불과 2~3년만에 3~4명의 새로운 이름이 나타날 수도 있다. 새

로운 이름들과 더불어 새로운 창작 경향이 생길 것이다.

지난 몇 년간의 베트남 문학을 되돌아보면, 나는 무모하게나마 세 가지 문예창작 조류를 다음과 같은 제시할 수 있다.

2. 역사소설과 신성성

신성한 역사를 재현하고자 문학작품을 쓰는 경향은 지난 세기 80년대부터 시작되었다. 가장 짙은 흔적을 남긴 작가 중 하나는 응웬 후이 티엵(Nguyễn Huy Thiệp)이다. 그는 팜 띠 엷, 방 손, 끼엠 삭과 같은 역사적 인물을 단편소설로 썼다. 21세기에 들어서도 작가들은 역사를 주제로 작품에 깊이 매료되어서 작품 활동을 멈추지 않았다.

단편소설 형식에서부터 시작해서 장편 대하소설로도 옮겨갔다. 응웬 쉐언 칸(Nguyễn Xuân Khánh)은 『호꾸이리』, 『절에 쌀을 가져다 주는 부대』, 호앙 꾸옥 하이(Hoàng Quốc Hải)의 두 권의 장편소설 『전왕조의 태풍』, 『리왕조 8명의 왕』은 거의 7000 페이지에 달한다. 응웬 꾸앙 툰(Nguyễn Quang Thân)의 『맹세 모임』, 타이 바 러이(Thái Bá Lợi)의 『민스』, 응웬 테 꾸앙(Nguyễn Thế Quang)의 『응안홍의 환호』, 부이 비 엷 시(Bùi Việt Sỹ)의 『독수리와 바구니 짜는 사내』 등이 있다.

위에 언급한 작품들은 모두 문학상을 수상했으며 높은 평가를 받았다. 물론 그러한 여러 소리들은 독자의 여론으로부터 나온다. 특히 “나는 무조건 이기고, 적은 무조건 진다. 나는 고귀한 작품과 함께 좋은 사람이다, 적은 아주 나쁜 사람이다.”라고 말하는 쪽에서 나온다. 응웬 꾸앙 툰(Nguyễn Quang Thân)이 『맹세 모임』으로, 베트남작가협회가 주관한 제3회 소설경연대회에서 A상을 받은 뒤, 곧바로 비난여론이 일었다. 내

용이 람선궐기의 장군을 묘사한 것이 단지 무관이었고, 학식이 짧았다는 것. 응웬 짜이가 명나라와 전투에서 패배했던 것에 대해 얘기를 풀어놓을 수 있어야 했는데, 아무와도 마음을 나눌 수 없는 고독한 상태에 빠져 있었다. 부이 비엣 시가 『독수리와 바구니 짜는 사내』로 베트남작가 협회가 주관한 제4회 소설경연 대회에서 B상(A상 수상자 없이)과 국가의 좋은 책상을 받았는데 비판여론이 일었다. 쩐칸즈와 티엔투이 공주 간의 적나라한 애정묘사에 대해 비판을 받았다. 티엔투이 공주는 쩐꾸뚜언 왕의 아들 흥다오의 부인이다. 호앙 꾸옥 하이 작가는 역사를 주제로 작품을 쓰는 작가는 역사의 비밀을 푸는 해독자라고 생각했다.

3. 전쟁을 회고하는 글을 쓰는 경향

이러한 경향에서 가장 강한 인상을 남긴 첫 번째 책은 2015년에 출판된 빈 까(Binh Ca)의 『남동군사 지역』이다. 그 다음은 쯩 시(Trung Sỹ)의 『서남부의 군인』, 응웬 응옥 티엔의 『하군인』, 도안뚜언(Đoàn Tuấn)의 『정복 전쟁의 계절』, 푸 타이(Phú Thái)의 『하늘을 나는 군인』, 부 쩡 지엔(Vũ Công Chiến)의 『군인의 기억』이다.

이 작가들의 공통된 특징은 그들이 반미구국 전쟁에 직접 참여했던 군인이었다는 것이다. 그들은 적군에 총을 쓰기 위해 직접 총을 들었기에 그들의 글에는 감정이 깊이 살아있다. 그들은 작가로서가 아니라, 전투하며 살아가던 시절을 진솔하게 회상하며 이야기를 전하는 것이다. 바로 그 단순하고, 진솔한 마음과 충분한 자료가 더 해져서 독자들을 매료시켰다.

부 쩡 지엔은 『군인의 기억』에서 집단탈영을 계획했던 이야기를 풀어

놓고, 쯩 시는 『서남부의 군인』에서 어린 시절의 흥분으로 기차 창문에 총을 걸어 놓고 빈 들판을 향해 동시에 총을 쏘는 이야기를 풀어놓는다.

‘진솔함’ 그것은 제대한지 40년이 지나서야 감히 말할 수 있는 전쟁에 대한 기억들이다. 일정하게 시간이 뒤로 물러서야 사실이 그렇게 드러나는 것이다.

이 세상에는 아무도 전쟁에 참여하기 위한 군인이 되기 위해서 태어난 이는 없다. 단지 전쟁이 그들을 군인으로 만든 것뿐이다.

4. 여성의 얼굴을 가진 문학

1986년은 베트남 문학이 새로운 변화를 갖게 된 계기가 있었던 해다. 십여 년간 다양한 새로운 이름들이 출현했다. 응웬 후이 티엵(Nguyễn Huy Thiệp), 응웬 꾸앙 티에우(Nguyễn Quang Thiều), 따 쥬 이안(Tạ Duy Anh), 이반(Y Ban), 팜 티 호아이(Phạm Thị Hoài), 응웬 티투 후에(Nguyễn Thị Thu Huệ), 호 안 타이(Hồ Anh Thái), 도안 티 람 루옌(Đoàn Thị Lam Luyện). 그 시기 작가들의 글은 일정한 개인의 개별적인 내용들을 포괄할 수 있는 이야기로 기울어졌다. 그 이전에는 문학에서 단 한 번도 등장하지 않은 이야기들이다.

물론 개인의 특별한 이야기가 반영되기도 했지만 그 시기의 작품은 사회 보편적 차원에서 시각을 고양할 수 있는 수준이었다.

1989-1990년 군대 문예잡지가 주관한 단편소설 경연대회의 1등상은 이반의 「엄마 어우꺼에게 보내는 편지」다. 작가는 낙태에 대한 이야기를 썼다. 작품 말미에 이렇게 썼다. 엄마 어우꺼는 50명의 아들과 50명의 딸을 낳았다. 엄마의 아들은 영웅이 되고, 시인이 되었고, 엄마의 딸은 엄마

가 되었다. 영웅의 나라, 외국의 침략을 받고, 자연재해가 계속 되어 엄마는 영웅과 시인에 대해서만 관심을 갖는다.

엄마는 부드럽고 온유한 딸들에 관심을 갖지 않고 요구도 거의 하지 않는다. 엄마, 엄마는 우리에게 관심을 가져주세요. 딸들과 엄마들의 고통에 관심을 가져주세요.

21세기 들어와서 여성 이 쓴 작품들이 문단에서 이름을 얻고 또한 그 흐름이 계속 이어졌다. 응웬 옥 뜨(Nguyễn Ngọc Tư), 도 빅 투이(Đỗ Bích Thúy), 비 투이 린(Vi Thùy Linh), 판 후옌 트(Phan Huyền Thu), 투이즈 영(Thùy Dương), 도 호앙 지에우(Đỗ Hoàng Diêu). 여러 작품들이 문단을 진동시켰다. 「끝없는 별판」, 「I am 여자」, 「가위놀림」 등이 다.

여성작가들은 단편소설에서 뿐만이 아니라 장편소설의 마당에서도 활동 폭을 넓혔고, 또한 성공을 거두었다. 투이 즈엉의『거처』, 『맨발』, 도 빅 투이의『깊은 곳에서의 침묵』, 보티 쑤언 하의『성벽』, 『차가운 물속』, 응웬 옥뜨의『강』, 이반의『오후로부터의 봄』, 『못생긴 여자는 선물이 없다』, 『감각을 소멸시키는 장남감』, 『ABCD』.

시인 비 투이 린은 다음과 같이 썼다.

담요 아래 벌거벗은 몸 / 남편을 갈망하고 / 옆에 두고 싶은 당신을
갈망하네

10년이 지나 시인 농 나 포(Nông Nàn Phố)는 다음과 같이 썼다.

오빠 더 자요 오빠/ 저는 일어나서 결혼하러 가야 해요/ 가을이 방
금 낙엽을 떨어뜨렸는데 / 제 마음은 이미 겨울로 건너갔어요.

이것은 여전히 분명하게 강렬한 감정으로 가득한 개별적인 특별한 세계의 이야기다. 비평가들은 여성의 문학이 개별적인 자신을 극복하지 못하고 평온한 사랑과 부부와 자녀에 대한 이야기에만 맴돌고 있다고 여긴다. 주제가 크지 않다. 하지만 비평가들은 왜 아직도 독자들이 여성 작가들의 작품을 선호하는지 그 이유를 알아내지 못하고 있다. 그리고 21세기에 들어서 베트남 문단에서 지진을 일으킨 것은 두세 작품에 불과하다.

5. 마무리

비평가들은 아직 아주 단순한 한 가지조차 제대로 이해하지 못하고 있다. 여성만이 쓸 수 있는 영역이 있다는 것을 모르고 있다. “인류가 출현한 이래로부터 여성의 몸속에는 세상을 평평하게 만들 수 있는 것이 존재한다. 그건 자궁이다. 모든 씨앗은 여성의 자궁에 뿌려져야 마침내 싹이 틀 수 있다. 씨앗에 싹이 트고 나면 다른 모든 것들이 평평해진다.”(「저는 여전히 당신의 이름을 러시아라고 부릅니다.» 이 반)

{ABSTRACT}

The Three Types of Trends on Vietnam Literature
for 20 years in the 21 century

I Ban

This research describes the three different types of trends on Vietnamese literature for 20 years in the 21st century. The first trend is about the history. The historical novels started in the 1980s also continued in the 21st century while the trend for short story had changed to the trend for long story. Many works including “An army giving rice to temple” written by Nguyen Xuan Khanh and “Eight Kings in Lee Dynasty” by Hoang Quoc Hai won Literary Awards and were also highly praised by readers. However, they were also criticized for its over-emphasis on historical holiness.

The second trend is the works published for remembrance of the wars. The representative works are “Southeast Military Zone” by Binh Ca and “Solidier in the Southwest” by Trun Sy. These writers themselves served in the National Salvation Army against America and could inspire readers through the fact that their works were only written simply, honestly and subjectively after a 40 years period since the end of the war.

The third trend regards the literature related with women. The new change occurring in 1980s in the 21st century is the appearance of

women’s literature. Many woman writers including “the Endless Plains” by Nguyen Ngoc Tu appeared and the new works giving new insights about femininity were created like the statement saying that “since mankind evolved, women possess something in their bodies that can make a world flat. That is womb”.

Keywords: Literature, trend of literature, Historical novel (story), War, Remembrance, Womb, Vietnam

Ba trào lưu sáng tác văn học ở Việt Nam trong hai thập niên đầu của thế kỷ 21

I Ban

Vẫn còn quá sớm khi đưa ra câu trả lời cho câu hỏi, xu hướng sáng tác văn chương VN thế kỷ 21, bởi chúng ta mới sống ở thế kỷ này chưa đầy 20. Cũng tương tự, thật khó có câu trả lời cho câu hỏi, vụ mùa của văn chương là bao nhiêu năm, 5 năm, 10 năm, 20 năm..? Có khi chờ đợi hàng chục năm không có một tên tuổi mới nào xuất hiện? Có khi nó lại đến rất nhanh, chỉ trong vòng hai ba năm có đến ba bốn tên tuổi mới. Cùng với những tên tuổi mới sẽ là xu hướng sáng tác mới.

Nhìn lại nền văn học VN trong những năm qua tôi mạo muội đưa ra ba trào lưu sáng tác sau đây.

1. Tiểu thuyết lịch sử và sự giải thiêng.

Xu hướng viết tác phẩm văn học để giải thiêng lịch sử bắt đầu từ những thập niên 80 của thế kỷ trước mà một trong những nhà văn để lại dấu ấn đậm đặc nhất là Nguyễn Huy Thiệp với những truyện ngắn viết về các danh nhân lịch sử như Phạm tiết, Vàng son, Kiếm sắc..Qua thế kỷ 21 các nhà

văn mê đề tài lịch sử không dừng lại ở thể loại truyện ngắn mà chuyển qua viết những bộ tiểu thuyết đồ sộ. Nguyễn Xuân Khánh với “Hồ Quý Ly” và “Đội gạo lên chùa”. Hoàng Quốc Hải với hai bộ tiểu thuyết đồ sộ đến gần 7000 trang viết, “Bão táp triều Trần” và “Tám triều vua Lý”. “Hội thề” của Nguyễn Quang Thân. “Minh sư” của Thái Bá Lợi. “Thông reo Ngàn Hống” của Nguyễn Thế Quang. “Chim Ưng và chàng đan sọt” của Bùi Việt Sỹ..

Những tác phẩm kể trên đều đã nhận được các giải thưởng văn học và được đánh giá cao. Tuy nhiên cũng có nhiều tiếng bác tiếng chì từ dư luận độc giả. Nhất là từ phía “ta nhất định thắng, địch nhất định thua, ta phải là người tốt với những phẩm chất cao quý, địch phải là những kẻ xấu xa”. Tác phẩm “Hội thề” của nhà văn Nguyễn Quang Thân sau khi đoạt giải A cuộc thi tiểu thuyết lần thứ 3 do Hội nhà văn VN tổ chức thì ngay sau đó đã bị dư luận chỉ trích vì những trang sách mô tả tướng lĩnh của cuộc khởi nghĩa Lam Sơn, chỉ là những kẻ võ biền, ít học.. Nguyễn Trãi bị đẩy vào thế cô đơn không biết tâm sự cùng ai phải trải lòng với tướng bại trận nhà Minh.. “Chim ưng và chàng đan sọt” của tác giả Bùi Việt Sỹ đoạt giải B(không có giải A) trong cuộc thi tiểu thuyết lần thứ 4 cũng do Hội nhà văn VN tổ chức và giải Sách hay Quốc gia thì liền bị dư luận chỉ trích vì sự miêu tả cảnh ái ân trần trụi giữa Trần Khánh Dư và công chúa Thiên Thụy, vợ của con trai Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn..

Nhà văn Hoàng Quốc Hải cho rằng, nhà văn sáng tác về đề tài lịch sử chính là người giải mã lịch sử.

2. Xu hướng viết hồi ký chiến tranh.

Cuốn đầu tiên để lại dấu ấn khá mạnh về xu hướng này là “Quân khu Nam Đồng” của tác giả Bình Ca, xuất bản năm 2015. Tiếp theo là “Lính Tây Nam” của Trung Sỹ. “Lính Hà” của Nguyễn Ngọc Tiến. “Mùa chinh chiến ấy” của Đoàn Tuấn. “Lính bay” của Đoàn Phú Thái. “Hồi ức lính” của Vũ Công Chiến..

Đặc điểm chung của các tác giả này là họ đã từng là lính, những người trực tiếp tham gia vào cuộc chiến tranh chống Mỹ cứu nước. Họ trực tiếp cầm súng để bắn vào quân địch nên những trang viết của họ thấm đẫm cảm xúc. Họ không phải là nhà văn, họ đã sống và chiến đấu như thế nào thì thật thà kể lại trong hồi ức. Chính sự giản dị, thật thà và đầy ắp tư liệu đó đã hóp dẫn người đọc. Vũ Công Chiến kể lại trong “Hồi ức lính” cuộc đào ngũ tập thể đã được lên kế hoạch từ trước hoặc sự bùng nổ của tuổi trẻ khi lính cùng đồng loạt thò súng qua cửa sổ tàu để xả đạn trên cánh đồng vắng ..trong “Lính Tây Nam” của Trung Sỹ.

“Sự thật thà” đó đã lý giải vì sao sau hơn 40 năm người lính mới dám viết về những hồi ức chiến tranh. Phải có một độ lùi

thời gian nhất định thì sự thật mới được phơi bày. Không có một ai được sinh ra trên đời này để làm một người lính tham gia vào cuộc chiến tranh. Chỉ có chiến tranh buộc họ phải vào lính.

3. Văn chương mang gương mặt đàn bà.

Năm 1986 là dấu mốc của thời kỳ đổi mới của văn chương VN kéo dài khoảng chục năm với một loạt những tên tuổi mới xuất hiện như Nguyễn Huy Thiệp, Nguyễn Quang Thiều, Tạ Duy Anh, Y Ban, Phạm Thị Hoài, Nguyễn Thị Thu Huệ, Hồ Anh Thái, Nguyễn Bình Phương, Phan Thị Vàng Anh, Võ Thị Hảo, Võ thị Xuân Hà, Dư Thị Hoàn, Đoàn Thị Lam Luyến.. Các trang viết của những nhà văn thời kỳ đó thiên về câu chuyện có thể phổ quát có thể dị biệt của một cái tôi nhất định. Có những câu chuyện chưa bao giờ có mặt trong văn chương. Tuy phản ánh câu chuyện của cái tôi dị biệt nhưng các tác phẩm thời kỳ đó lại nâng lên được tầm xã hội phổ quát.

Bức thư gửi mẹ Âu Cơ, giải nhất cuộc thi truyện ngắn trên tạp chí Văn nghệ quân đội 1989-1990, tác giả Y Ban đã viết về một ca phá thai to (cô vắ). Cuối tác phẩm Y Ban viết: Mẹ Âu Cơ sinh được 50 người con trai, 50 người con gái. Con trai của mẹ thì thành anh hùng, thi sĩ, con gái của mẹ thì trở thành những bà mẹ. Đất nước anh hùng, ngoại xâm, thiên tai liên

miên, nên mẹ quan tâm đến những anh hùng, thi sĩ. Mẹ đã không chú ý đến những cô gái vốn dịu dàng, nhu mì, không mấy đòi hỏi. Mẹ ơi, mẹ hãy quan tâm đến chúng con, đến nỗi đau của những cô gái, những bà mẹ.

Sang thế kỷ 21 những cái tên phụ nữ viết văn nổi tiếng trên văn đàn lại được nối dài, Nguyễn Ngọc Tư, Đỗ Bích Thúy, Vi Thùy Linh, Phan huyền Thư, Thùy Dương, Đỗ Hoàng Diệu.. Những tác phẩm tạo các cơn dư chấn trong văn đàn: Cánh đồng bất tận, I am Đàn bà, Bóng đèn..

Các nhà văn nữ không chỉ dừng lại ở thể loại truyện ngắn mà thể nghiệm sang sân tiểu thuyết và cũng gặt hái thành công. Nhà văn Thùy Dương với Ngụ cư, Chân trần.. Nhà văn Đỗ Bích Thúy với Im lặng dưới vực sâu.. Nhà văn Võ Thị Xuân Hà với Tường thành, Trong nước giá lạnh. Nhà văn Nguyễn Ngọc Tư với Sông. Nhà văn Y Ban với Xuân Từ Chiều, Đàn bà xấu thì không có quà, Trò chơi hủy diệt cảm xúc, ABCD..

Trong thơ ca nhà thơ Vi Thùy Linh viết: Khỏa thân trong chăn/ thềm chồng/ thềm có anh ở bên. Hơn 10 năm sau nhà thơ Nòng Nàn Phố viết: Anh ngủ thêm đi anh/ Em phải dậy lấy chồng/Mùa thu vừa rụng lá/ Lòng em đã sang đông.. Vẫn là câu chuyện của cái tôi riêng biệt đầy cảm xúc mạnh mẽ và dứt khoát.

Các nhà phê bình cho rằng, văn chương của đàn bà không vượt qua được cái tôi và chỉ quẩn quanh chuyện tình yên, vợ chồng con cái. Đề tài không lớn. Nhưng các nhà phê bình

không thể chỉ ra được vì sao độc giả vẫn thích đọc tác phẩm của các nhà văn nữ? Và những cơn dư chấn của văn học VN những năm đầu thế kỷ chỉ ở vài ba tác phẩm đó thôi.

Có lẽ một phần do các nhà phê bình chưa thật hiểu rõ một điều đơn giản, rằng có những trang văn chỉ đàn bà mới viết ra được mà thôi. “Có một thứ tồn tại trong cơ thể người đàn bà làm thế giới phẳng từ khi xuất hiện loài người. Đó là cái dạ con. Mọi hạt giống gieo vào cái dạ con đàn bà đều có thể nảy mầm. Một khi hạt giống đã nảy mầm rồi thì mọi sự khác biệt đều được dàn phẳng ra”. (Em vẫn gọi tên anh là nước Nga- Y Ban).

접수일 : 2019. 03. 27 총평일 : 2019. 04. 20 게재확정일 : 2019. 04. 25. 무심사 게재